

Výzkumný ústav
lesního hospodářství
a myslivosti, v. v. i.

TISKOVÁ ZPRÁVA

Semínka z nejcennějších stromů putují do Národní banky osiva, aby pak posloužila k založení nových lesů

Strnady – 19. února 2018 – Jen ta geneticky nejcennější semínka budou uložena v Národní bance osiva lesních dřevin v Kunovicích, aby mohla v budoucnu přispět k založení nových porostů. Díky nim budou zachovány nejhodnotnější populace lesních dřevin v České republice.

Smrkové šišky sbírají v těchto dnech trhači v korunách stromů za pomoci horolezecké techniky tak, aby nepoškodili stromy. Do sběru je zapojeno 16 trhačů a firem z celé ČR (formou dílčích výběrových řízení dle rámcové smlouvy). Sběry šišek u různých vlastníků lesů organizují pracovníci Výzkumného ústavu lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i. (VÚLHM). Ve Výzkumné stanici Kunovice (VS), kde je Národní banka osiva umístěna, zaměstnanci šišky následně zpracují – luštěním získají osivo. Poté osivo

vyčistí a uloží do mrazicího boxu banky. Tam by mělo být skladováno po dobu 20 – 30 let.

„Genové banky jsou jedním z opatření na zachování genofondu metodou ex situ. V případě banky osiva se jedná o dlouhodobé uchování (konzervaci) genetické informace obsažené v semenech. Je to metoda vhodná pouze pro dřeviny, jejichž semena lze dlouhodobě skladovat. Délka uchování osiva v bance závisí na druhu dřeviny a typu jejich semen,“ uvádí vedoucí Výzkumné stanice Kunovice Pavel Kotrla.

Národní banka osiva a explantátů lesních dřevin byla zřízena v rámci Národního programu ochrany a reprodukce genofondu lesních dřevin v roce 2014 a je finančně podporována ze státního rozpočtu prostřednictvím kapitoly Ministerstva zemědělství. Jedná se o trvalé účelové zařízení dlouhodobě uchovávající osivo a explantáty lesních dřevin ve specifických podmínkách s cílem zachovat tyto genetické zdroje ex situ (mimo místo původního výskytu) v co nejširší genetické variabilitě pro jejich budoucí reprodukci. Zahrnuje dvě samostatná účelová

Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i.

zařízení: Národní banku osiva lesních dřevin, o kterou pečuje Útvar reprodukčních zdrojů sídlící v Kunovicích u Uherského Hradiště. A Národní banku explantátů lesních dřevin, o niž se stará Útvar biologie a šlechtění lesních dřevin se sídlem ve Strnadlech u Prahy.

V Národní bance osiva je ukládáno osivo lesních dřevin původem z lesních porostů v České republice. Sestává ze samostatné budovy s příslušným technologickým vybavením, ve které jsou zpracovávány a uchovávány vzorky osiva těch druhů lesních dřevin, které lze dlouhodobě skladovat po dobu několika desítek let bez podstatné ztráty klíčivosti.

Do banky osiva je plánováno uložení osiva domácích druhů dřevin, především jehličnanů (smrk ztepilý, borovice lesní, modřín opadavý, borovice blatka, borovice kleč, popř. další) a výhledově některých domácích druhů listnatých dřevin (břízy, olše, jilmy a další). Každý vzorek osiva uložený do banky obnáší 2–2,5 kg osiva, z tohoto množství lze v budoucnu založit asi 10 hektarů lesa na obnovu konkrétní populace dřeviny. Aby bylo možno získat toto množství osiva (v požadované genetické variabilitě), je nutno posbírat z každého porostu 100–200 kg šišek celkem z 50 stromů.

„Dlouhodobým cílem banky osiva je postupně shromáždit kolekci vzorků osiva tak, aby byla podchycena stávající genetická diverzita populací daných dřevin v rámci celé ČR z různých přírodních lesních oblastí a lesních vegetačních stupňů. Osivo do ní ukládané lze z genetického hlediska považovat za osivo unikátní, podchycující nejčinnější genofond populací lesních dřevin v rámci České republiky. Aktuálně je v Národní bance osiva lesních dřevin uloženo celkem 49 vzorků osiva od 20 vlastníků lesa z celé České republiky. Z tohoto množství se jedná o 43 vzorků smrku ztepilého, 5 vzorků borovice lesní a 1 vzorek modřínu opadavého, vyjmenovává Pavel Kotrla.

Informace o jednotlivých vzorcích uložených v Národní bance osiva, včetně dalších detailních informací, jsou uloženy v informačním systému ERMA2 provozovaném Ústavem pro hospodářskou úpravu lesů Brandýs n. Labem. Údaje jsou dostupné na: <http://eagri.cz/public/app/uhul/ERMA2>

*Kontakt: Ing. Pavel Kotrla, Ph.D., Ing. Josef Cafourek, Ph.D., e-mail: kotrla@vulhmuh.cz;
VÚLHM, v. v. i., VS Kunovice,
Na Záhonech 601, 686 04 Kunovice*

Ilustrační foto: Josef Cafourek, Pavel Kotrla